

Lokalplanlægning og VVM
Karen Blixens Boulevard 7, 8220 Brabrand

Natur, Teknik og Miljø
Aarhus Kommune
Karen Blixens Boulevard 7,
8220 Brabrand
Att.: naturogvandloeb@mtm.aarhus.dk, markris@aarhus.dk

1. november 2023
Side 1 af 17

Afgørelse om at genopretning af naturlig hydrologi i Moesgård Skov og Fløjstrup Skov ikke er omfattet af krav om miljøvurdering og tilladelse efter miljøvurderingsloven

Aarhus Kommune, Natur (herefter omtalt som bygherre) har den d. 19. juni 2023 indgivet en ansøgning om screening for miljøvurderingspligt i henhold til miljøvurderingsloven til Aarhus Kommune, Lokalplanlæg og VVM (herefter omtalt som Aarhus Kommune) om genopretning af naturlig hydrologi i Moesgård Skov og Fløjstrup Skov. Senest opdaterede ansøgning er fremsendt 13. september 2023.

Afgørelse

Det er Aarhus Kommunes afgørelse, at det ansøgte projekt ikke er omfattet af krav om miljøvurdering og tilladelse, jf. miljøvurderingslovens §21¹. Projektet kan således gennemføres uden udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport og uden kommunens tilladelse efter miljøvurderingsloven, jf. lovens § 15.

Projektet omfatter matriklerne:

- 1a, 13b, 13c, 14b, og 37 Fulden By, Beder,
- 19, 21 Over Fløjstrup By, Beder
- 1d og 15 Neder Fløjstrup By, Malling samt
- 1e og 1f Moesgaard Hgd., Mårslet.

Aarhus Kommune har ikke udarbejdet en væsentlighedsvurdering iht. habitatbekendtgørelsen, idet projektet vurderes at være direkte forbundet med eller nødvendigt for Natura 2000-områdets forvaltning og dermed ikke er omfattet af kravet om vurdering jf. habitatbekendtgørelsens² §6, stk. 1.

Aarhus Kommunes afgørelse er foretaget på baggrund af ansøgers oplysninger om projektet samt det modtagne høringssvar.

Afgørelsen om, at projektet ikke skal miljøkonsekvensvurderes, begrundes med, at projektet efter en vurdering af kriterierne i lovens bilag 6 ikke antages at kunne påvirke miljøet væsentligt, herunder, at projektet er i overensstemmelse med Natura 2000-plan 2022-2027 for Giber Å, Enemærket og Skåde Havbakker nr.

¹ LBK nr. 4 af 03/01/2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)

² BEK nr. 2091 af 12/11/2021 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

TEKNIK OG MILJØ

Plan og Byggeri
Aarhus Kommune

Lokalplanlægning og VVM

Karen Blixens Boulevard 7
8220 Brabrand

Direkte telefon: 29208698

Direkte e-mail:
hkj@aarhus.dk

Sag: GEO-2023-003635
Sagsbehandler:
Hanne Kaagaard Jensen

N234/H234, hvor et af de overordnede mål er, at der ved ophør af afvanding i skov prioriteres udvikling af våde skovnaturtyper frem for skovnaturtyper tilknyttet tør bund.

1. november 2023
Side 2 af 17

Aarhus Kommune har ved afgørelsen lagt særlig vægt på, at projektet:

- Genskaber den naturlige hydrologi i skoven ved at skabe større og flere vådområder, og dermed øger skovens biodiversitet,
- Restaurerer fire mindre vandløb, hvorved der skabes bedre forhold for vandløbsinsekter
- Understøtter udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder og bilag IV-arter samt
- Ikke påvirker vandområdeplanernes målsætning.

Aarhus Kommunes uddybende bemærkninger til vurderingen fremgår af efterfølgende screeningsnotat.

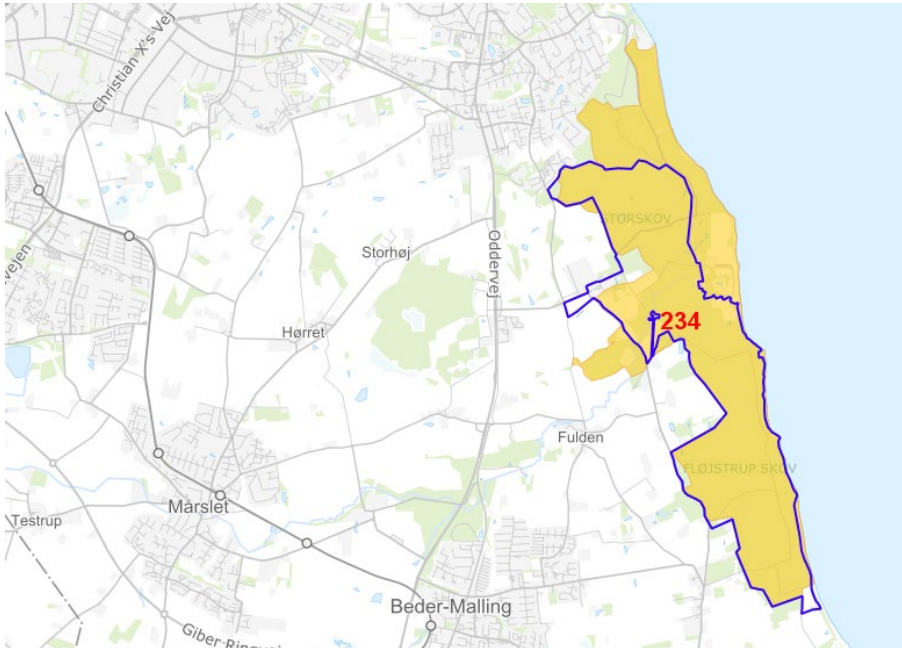
Afgørelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet, inden tre år efter den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i tre på hinanden følgende år, jf. miljøvurderingslovens § 39.

Beskrivelse af projektet

Projektet har til formål at genskabe den naturlige hydrologi samt lave biodiversitetsforbedrende tiltag i Moesgård Skov og Fløjstrup Skov (Billede 1). Det udføres i Natura 2000-området nr. 234 Giber Å, Enemærket og Skåde Havbakker, som er en del af det sammenhængende skovområde langs kysten syd for Aarhus.

1. november 2023
Side 3 af 17

Billede 1. Projektområde (blå afgrænsning) ift. berørte matrikler samt Natura 2000-område nr. 234 Giber Å, Enemærket og Skåde Havbakker (gul).

I projektet skal der skabes større og flere vådområder ved lukning af grøfter, hvilket vil forøge vandmængden i de eksisterende mindre vådområder. Den øgede vandmængde vil medføre flere døde træer og på sigt en anden artssammensætning og udbredelse af træer og andre planter i området.

Der skal foretages lukning af grøfter på 27 lokaliteter (markeret med prikker, se billede 2 og 3), og på hver lokalitet foretages 1 eller flere lukninger. Derudover restaureres der fire mindre vandløb i og uden for Natura 2000-området ved at udlægge grus og grene for at skabe bedre levesteder for vandløbsinsekter (markeret med røde streger, se billede 2 og 3).

Lukning af grøfter:

Der skal opgraves organisk materiale på de 27 lokaliteter, og som udgangspunkt er det en strækning på ca. 8 meter, som lukkes. Ophobet organisk materiale opgraves ned til oprindelig mineraljord. Derefter lukkes grøften med jord til niveau med jordoverfladen, hvor jorden tages fra omgivelserne.

Bagved og som afslutning på jordopfyldningen nedbankes træstolper på tværs af grøften i hele grøftens bredde, og på bagsiden af de lodrette stolper monteres tre tværgående stolper til

stabilisering. På forsiden af stolperne monteres tværgående træbrædder, som skal ligge helt tæt.

1. november 2023
Side 4 af 17

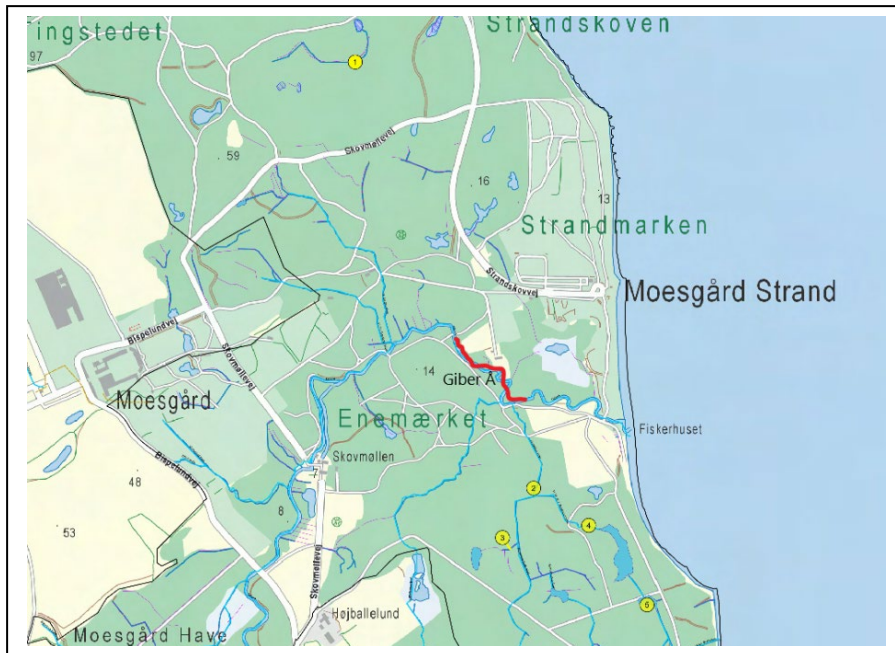
Der er altid mulighed for, at overskudsvand kan løbe væk fra området, og nogle steder er der behov for at lave styret overløb fra vådområdet, hvorefter det møder en barriere i form af jord samt evt. træ. Der regnes med et snoet forløb på maks. 10 meter, og der placeres store sten i kanten, som er med til at styre vandets forløb. Ved de steder, som er placeret tæt på veje/stier, ledes vandet i overfladen hen mod grøftens overløb, mens det andre steder ledes tilbage mod naturområdet.

Restaurering af vandløb:

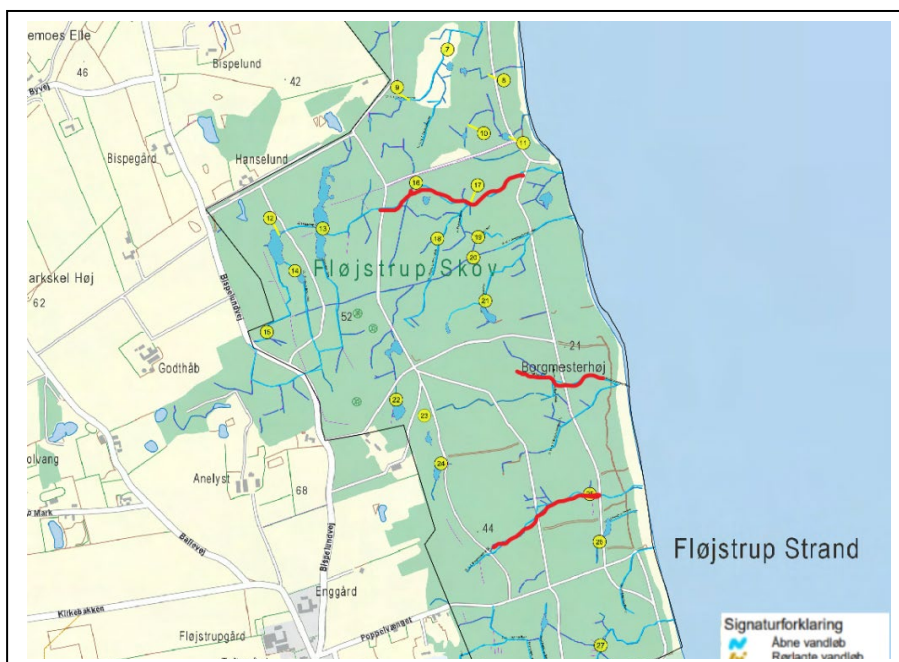
Der foretages oprensning af fire mindre vandløb (billede 2 og 3), hvor organisk materiale (blade) fjernes. Der lægges ca. 10 cm grusmateriale i vandløbsbunden og tilføjes håndsten og grene for at skabe bedre fysisk tilstand for vandløbsinsekter.

1. november 2023
Side 5 af 17

Billede 2. Den nordlige del af projektområdet i Moesgård Skov med angivelse af vandløbsrestaureringer (røde streger) og lukning af grøfter (gule prikker).

Billede 3. Den sydlige del af projektområdet i Fløjstrup Skov med angivelse af vandløbsrestaureringer (røde streger) og lukning af grøfter (gule prikker).

1. november 2023
Side 6 af 17

Miljøvurderingsloven

Aarhus Kommune vurderer, at projektet er omfattet af følgende punkter i miljøvurderingsloven, bilag 2:

- 10 f) Anlæg af vandveje, som ikke er omfattet af bilag 1, kanalbygning og regulering af vandløb.

Aarhus Kommune skal som kompetent myndighed i henhold til miljøvurderingslovens § 17, stk.1, vurdere om projektet er omfattet krav om miljøvurdering og tilladelse.

I værende afgørelse, hvor bygherre er en intern afdeling i Aarhus Kommune, er myndighedsinhabiliteten håndteret ved at myndigheden og bygherren er organiseret i to sideordnede områder i Teknik og Miljø med hver deres ledelse.

Høring af berørte myndigheder og parter

Aarhus Kommune har i forbindelse med udarbejdelsen af afgørelsen udpeget og hørt berørte parter og myndigheder, jf. miljøvurderingslovens §35, stk. 1, nr. 1.

Aarhus Kommune har udpeget og hørt følgende berørte myndigheder:

- Miljøstyrelsen ift. fredskov og som planmyndighed af Natura 2000-områder,
- Kystdirektoratet ift. strandbeskyttelseslinjen
- Moesgaard Museum ift. fortidsminder og kulturarv

Der er desuden foretaget høring af følgende evt. parter, der efter kommunens vurdering kan have væsentlig, individuel interesse i sagens udfald:

- Lodsejerne af matr.:
- 1a, 13b, 13c, 14b, og 37 Fulden By, Beder,
- 19, 21 Over Fløjstrup By, Beder
- 1d og 15 Neder Fløjstrup By, Malling samt
- 1e og 1f Moesgaard Hgd., Mårslet.

Herudover er ansøger blevet hørt.

Aarhus Kommune har i forbindelse med høringen kun modtaget et svar fra Miljøstyrelsen, som i den forbindelse har fremsendt brev af 11. september 2020 vedr. høringer og afgørelser, hvor kommunen er myndighed.

Anden lovgivning mv.

Aarhus Kommune gør opmærksom på, at der med afgørelsen om, at der ikke er krav om miljøvurdering og tilladelse efter miljøvurderingsloven, ikke er taget stilling til evt. andre nødvendige tilladelser, som f.eks. tilladelse efter vandløbsloven, naturbeskyttelsesloven og planloven.

1. november 2023
Side 7 af 17

Klagevejledning

Denne afgørelse kan, for så vidt angår retlige spørgsmål, påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af enhver med retlig interesse i sagens udfald samt af landsdækkende foreninger og organisationer, der repræsenterer mindst 100 medlemmer og har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelse som hovedformål. Afgørelsen kan desuden påklages af Miljøministeren.

Hvis du ønsker at klage, skal du indsende din klage via Klageportalen. Disse link fører dig til klageportalen: www.naevneneshus.dk og www.borger.dk. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen.

Klagen skal være modtaget af Aarhus Kommune via klageportalen inden 4 uger efter, at du har modtaget afgørelsen. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen fra annoncens dato.

Det er en betingelse for nævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr, som fremgår af klagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Aarhus Kommune, Teknik og Miljø, Karen Blixens Boulevard 7, 8220 Brabrand, mail: pbm@mtm.aarhus.dk, der herefter videregiver anmodningen til Miljø og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Hvis et spørgsmål ønskes prøvet ved domstolene, skal sag anlægges inden 6 måneder efter, at du modtager dette brev. For afgørelser, der er offentligt bekendtgjort, regnes fristen fra annonceringsdato.

Klagen har ikke opsættende virkning, men udnyttelsen af afgørelsen sker på eget ansvar.

Miljø og Fødevareklagenævnet kan tillægge klagen opsættende virkning, herunder kræve igangsat arbejde standset og ændre afgørelsen.

1. november 2023
Side 8 af 17

Afgørelsen bliver annonceret på Aarhus Kommunes hjemmeside www.aarhus.dk/annoncer.

Med venlig hilsen

Hanne Kaagaard Jensen
VVM-planlægger

Kopi til

Ansøger:

- Aarhus Kommune, Teknik og Miljø, Natur, naturogvandloeb@mtm.aarhus.dk
- Berørte myndigheder:
 - Miljøstyrelsen, mst@mst.dk
 - Kystdirektoratet, kdi@kyst.dk
 - Moesgaard Museum, info@moesgaardmuseum.dk

Aarhus Kommunes fagkontorer:

- Natur og Miljø: naturogvandloeb@mtm.aarhus.dk, grundvandsbeskyttelse@mtm.aarhus.dk, jord@mtm.aarhus.dk samt klimaogvand@mtm.aarhus.dk
- Plan: plan-kulturmiljoe@mtm.aarhus.dk
- Byggeri: byggesag@mtm.aarhus.dk

1. november 2023
Side 9 af 17

SCREENINGSNOTAT

I dette notat redegøres for Aarhus Kommunes vurdering af hvorvidt projektet er omfattet af krav om miljøvurdering og tilladelse. Vurderingen er foretaget på baggrund af ansøgers oplysninger i det indsendte ansøgningsskema samt supplerende oplysninger om projektet.

Vurderingen er foretaget med udgangspunkt i lovens bilag 6 (Kriterier til bestemmelse af, hvorvidt projekter omfattet af lovens bilag 2 skal underkastes en miljøkonsekvensvurdering). De kriterier, som Aarhus Kommune skal foretage screeningen på grundlag af, fremgår af lovens bilag 6. Bilaget er opdelt i tre hovedkriterier, som knytter sig til:

- Projektets karakteristika
- Projektets placering
- Arten af og kendetegn ved den potentielle indvirkning på miljøet

I afsnittene *Projektets karakteristika* og *Projektets placering* undersøges projektets forbrug af ressourcer og projektets påvirkning på omgivelser. I afsnittet *Arten og kendetegn ved den potentielle indvirkning på miljøet*, konkluderes der overordnet på hele projektet ud fra vurderingerne fra de forrige afsnit.

I nedenstående afsnit refereres til ansøgers oplysninger om det ansøgte projekt, som det er beskrevet i ansøgningmaterialet samt i eventuelt yderligere materiale fra ansøger. Nedenstående tekst indeholder herudover Aarhus Kommunes bemærkninger til de enkelte screeningskriterier.

Projektets karakteristika, jf. bilag 6, punkt 1

1. Hele projektets dimensioner og udformning (se ansøgningsskemaet, herunder pkt. 1, 2, 3 og 5).

Projektet omfatter følgende:

- Lukning af grøfter på 27 lokaliteter samt
- Restaurering af fire vandløb

2. Kumulation med andre eksisterende og/eller godkendte projekter (se ansøgningsskemaet, herunder pkt. 40).

Der findes ikke projekter eller planlagte projekter i nærheden, der forventes at kunne medføre kumulative effekter.

3. Brugen af naturressourcer, særlig jordarealer, jordbund, vand og biodiversitet (se ansøgningskemaet, herunder pkt. 2-5 og 7).

1. november 2023
Side 10 af 17

I projektet skal der anvendes eksisterende opgravet jordmateriale og sten fra området samt en mindre mængde råjord. Der skal desuden anvendes materialer fra grusgrav, hvilket indebærer store sten på 60-100 cm i diameter, mellem sten på 17-60 cm i diameter samt små sten på 5,4-17 cm i diameter.

4. Affaldsproduktion (se ansøgningskemaet, herunder pkt. 6).

Der produceres hverken spildevand eller affald i forbindelse med projektet.

5. Forurening og gener (se ansøgningskemaet, herunder pkt. 8-22, 35, 37 og 40).

Projektet genererer ikke væsentlig forurening eller gener.

6. Risikoen for større ulykker og/eller katastrofer (se ansøgningskemaet, herunder pkt. 23, 38 og 39).

I projektområdet er der risiko for oversvømmelse fra ekstremregn fra vandløb og søer, men grundet projektets karakter som vådområde, forventes dette ikke at have en væsentlig påvirkning.

Projektet vurderes desuden ikke at indebære risiko for negativ påvirkning af oversvømmelsesrisici. Projektet indeholder tiltag der sikrer at overfladevand fortsat kan afstrømme som i status.

7. Risikoen for menneskers sundhed (f.eks. som følge af vand- eller luftforurening, støj og lys)

Projektet vurderes ikke at have en væsentlig påvirkning på menneskers sundhed.

Projektets placering, jf. bilag 6, punkt 2

8. Den eksisterende og godkendte arealanvendelse (se ansøgningskemaet, herunder pkt. 24, 25 og 26).

1. november 2023
Side 11 af 17

Projektområdet ligger i landzone og er ikke omfattet af lokalplaner.

Projektområdet er inden for Natura 2000-området Giber Å, Ene-mærket og Skåde Havbakker nr. H234, hvor der er beskyttede naturtyper (sø, mose, overdrev og eng), beskyttede vandløb, beskyttede sten- og jorddiger, fredskov samt naturmæssigt særlig værdifuld skov.

Iht. kommuneplanen er området en del af Grønt Danmarkskort grundet økologiske forbindelser og potentielle naturområder, det er et bevaringsværdigt landskab, et værdifuldt kulturmiljø ud fra temaet forhistorisk tid, samt område af særlig geologisk interesse.

Hele projektområdet ligger desuden indenfor kystnærhedszonen.

Det konkrete projekt fører ikke til ændring af arealanvendelsen.

9. Naturressourcernes (herunder jordbund, jordarealer, vand og biodiversitet) relative rigdom, forekomst, kvalitet og regenereringskapacitet i området og dets undergrund (se ansøgningskemaet, herunder pkt. 27 og 36).

Størstedelen af området er udpeget som område med drikkevandsinteresser (OD), mens en mindre del af projektområdets nordlige del er udpeget som område med særlige drikkevandsinteresser (OSD).

En del af området ligger indenfor følsomt indvindingsområde. Projektet vurderes at have en positiv påvirkning på grundvandsbeskyttelse på baggrund af projektets karakter.

Indenfor projektområdet ligger 66 § 3-beskyttede naturtyper (sø, mose, overdrev og eng). Der ligger desuden 54 § 3-beskyttede vandløb.

Følgende fire § 3-beskyttede vandløb i projektet; Giber Å, Fløjstrup Skov Bækkene, Borgmesterhøj Bæk og VI. S. f. Borgmesterhøj, skal restaureres på delstrækninger. Derudover lukkes der grøfter på 27 lokaliteter, hvoraf nogle af strækningerne er omfattet af § 3-beskyttelse.

Projektet har en påvirkning på eksisterende tør § 3-beskyttet natur, men da hensigten i Natura 2000 plan 2022 – 2027 er, at der

ved modstridende hensyn kan ske en lokal nedprioritering af én naturtype mod at opprioritere udviklingen af den våde natur vurderes det ikke at med en væsentlig påvirkning af det samlede område.

1. november 2023
Side 12 af 17

Projektet vurderes at skabe forbedrede vilkår for de arter, som naturligt forekommer i skovene - herunder også sjældne og truede arter, som findes i området.

Samtlige tiltag vurderes at ville forbedre naturarealernes tilstand.

10. Det naturlige miljøes bæreevne i forhold til vådområder, områder langs bredder, flodmundinger (se oplysninger i ansøgningsskemaet, herunder pkt. 35).

Formålet med projektet er at genskabe den naturlige hydrologi i skoven ved at etablere flere og større vådområder samt at forbedre levested for insekter i fire vandløb, hvilket forventes at øge biodiversiteten i skovene. Projektet vurderes at have en gunstig påvirkning.

11. Det naturlige miljøes bæreevne i forhold til kystområder og havmiljøet (se oplysninger i ansøgningsskemaet, herunder pkt. 28 og 35).

Projektet ligger indenfor kystnærhedszonen. Projektet vurderes ikke at have en væsentlig negativ påvirkning på hverken kystområder eller havmiljø.

12. Det naturlige miljøes bæreevne i forhold til bjerg- og skovområder (se oplysninger i ansøgningsskemaet, herunder pkt. 29).

Der er ikke bjergområder i Aarhus Kommune.

Størstedelen af projektområdet ligger i fredskov og fastholdes som sådan. Projektet vil ændre karakteren af skoven mod en mere våd skov, hvilket er i overensstemmelse med de overordnede målsætninger i Natura 2000-plan 2022-2027 for området. Projektet understøtter, at skovnaturen skal udvikles hen mod naturpræget skov med stor biodiversitet og sammen med de lysåbne naturtyper udgøre sammenhængende naturområder ud mod kysten, så områdets skovnaturtyper sikres kontinuitet og sammenhæng. Desuden er målet, at udvikling af våde skovnaturtyper prioriteres frem for skovnaturtyper tilknyttet tør bund.

1. november 2023
Side 13 af 17

13. Det naturlige miljøes bæreevne i forhold til naturreservater og -parker (se oplysninger i ansøgningskemaet, herunder pkt. 34).

Nærmeste natur- og vildtreservat, Norsminde Fjord, ligger ca. 3 km syd for projektområdet. Der er hverken nationalparker eller naturparker i Aarhus Kommune. Det vurderes, at projektet ikke vil påvirke Norsminde Fjord grundet projektets karakter.

14. Områder, der er registreret eller fredet ved national lovgivning; Natura 2000-områder udpeget af medlemsstater i henhold til direktiv 92/43/EØF og direktiv 2009/147/EF (se ansøgningskemaet, herunder pkt. 25, 30, 31, 32, 33 og 34).

Projektet udføres i Natura 2000-området nr. 234 Giber Å, Ene-mærket og Skåde Havbakker.

Udpegningsgrundlaget for H234/N234 er:

- 18 naturtyper: Enårig vegetation på stenede strandvolde, flerårig vegetation på stenede strande, klinter eller klipper ved kysten, kransnålsalgeseer, næringsrige søer, brunvandede søer, vandløb med vandplanter, kalkoverdrev, tidvis våde enge, hængesæk, kilder med væld, rigkær, bøg på mor uden kristtorn, bøg på muld, bøg på kalk, elle- og askeskove, skovbevoksede tørvemoser og
- to arter: Stor vandsalamander og odder.

Projektet udføres udelukkende med henblik på at forbedre de eksisterende naturtyper og opnå eller fastholde gunstig bevaringsstatus. På baggrund af dette vurderes det konkrete projekt ikke at have en væsentlig negativ påvirkning på udpegningsgrundlaget i Natura 2000-området.

Dette er desuden i tråd med Natura 2000-plan 2022-2027 for området, hvor der bl.a. står:

" Hvor der ved ophør af afvanding sker en udvikling mod fugtige-våde skovnaturtyper som egeblandskov (9160) eller de EU-prioriterede naturtyper skovbevokset tørvemose (91D0) eller elle- og askeskov (91E0) i stedet for tørre skovnaturtyper som bøg på mor med og uden kristtorn (9110 og 9120) eller bøg på muld (9130), skal denne udvikling prioriteres."

I området er der registreret følgende bilag IV-arter:

1. november 2023
Side 14 af 17

- Stor vandsalamander er registreret fem steder indenfor projektområdet.
- Løvfrø er registreret fem steder indenfor projektområdet.
- Der lever flere arter af flagermus i projektområdet.

På baggrund af projektets karakter vurderes der ikke at være en væsentlig negativ påvirkning på bilag IV-arterne, idet projektet vil forbedre levesteder for de beskyttede arter.

Fulden fredningen (reg. nr. 0317001) grænser op til natura 2000 området mod vest. Fredningen vurderes ikke berørt af projektet.

15. Områder, hvor det ikke er lykkedes – eller med hensyn til hvilke det menes, at det ikke er lykkedes – at opfylde de miljøkvalitetsnormer, der er fastsat i EU-lovgivningen, og som er relevante for projektet (se oplysninger i ansøgningskemaet, herunder pkt. 37).

De vandløb, som skal restaureres i det konkrete projekt, er målsat til god økologisk tilstand i statens Vandområdeplaner. Ifølge Vandområdeplanen (2021-2027) har størstedelen af vandløbene en samlet god økologisk tilstand, mens strækningen af Giberå indenfor projektområdet har moderat økologisk tilstand og Lille Fulden Bæk og Moesgård Bæk har dårlig økologisk tilstand. Eftersom projektet indebærer restaurering af vandløb (herunder strækninger på Giberå), forventes projektet at bidrage til at sikre målopfyldelse i vandløbet.

16. Tæt befolkede områder

Projektet ligger i et skovområde, og der er ikke tæt befolkede områder i nærområdet.

17. Landskaber og lokaliteter af historisk, kulturel eller arkæologisk betydning (se oplysninger i ansøgningskemaet, herunder pkt. 28 og 33).

Der ligger adskillige fortidsminder (rundhøje, langhøje, gravrøser, stensætninger og dysser) inden for projektområdet, hvor den nærmeste ligger i en afstand på ca. 60 m. Grundet projektets karakter vurderes der ikke at være en væsentlig påvirkning på

fortidsminderne, men det kan medføre en interessant sidegevinst ved naturgenoprettelsesprojektet at oldtidens landskab genskabes, hvor alle de naturlige lunger og mosehuller bliver fyldt op af vand igen. Det kan vise sig at områdets mange gravhøje ligger smukt placeret på tørarealer i skoven. Det vil gøre fortællingen meget tydeligere.

Der ligger adskillige beskyttede sten- og jorddiger inden for projektområdet, men ingen påvirkes af det konkrete projekt.

Projektet vurderes ikke at få væsentlig indvirkning på kirkebygge- linjer, områder af særlig geologisk, arkæologisk eller landskabelig interesse.

1. november 2023
Side 15 af 17

Kendetegn ved den potentielle miljøpåvirkning, jf. bilag 6, punkt 3

1. november 2023
Side 16 af 17

18. Indvirkningernes størrelsesorden og rumlige udstrækning (f.eks. geografisk område og antallet af personer, der forventes berørt)

Væsentligt	Uvæsentligt
	X
Påvirkningerne fra projektet vurderes at være begrænsede til det lokale område.	

19. Indvirkningens art

Væsentligt	Uvæsentligt
	X
Formålet med projektet er at forbedre eksisterende naturtyper og gunstig bevaringsstatus inden for Natura 2000-området. Det vurderes, at projektet vil forbedre den fysiske tilstand i vandløbene efter udlægning af grus, grene mm. samt at lukning af grøfter vil bidrage til genopretning af den naturlige hydrologi i området og derved øge biodiversiteten og forbedre levesteder for beskyttede arter.	

20. Indvirkningens grænseoverskridende karakter

Væsentligt	Uvæsentligt
	X
Projektet har ingen grænseoverskridende indvirkninger.	

21. Indvirkningens intensitet og -kompleksitet

Væsentligt	Uvæsentligt
	X
Projektet vurderes ikke at have en væsentlig negativ påvirkning på miljømål, beskyttelsesområder eller naturtyper der fremgår af Natura 2000-planerne og vandområdeplanerne, da projektets formål er at forbedre forholdene i Natura 2000-området nr. 234 Giber Å, Enemærket og Skåde Havbakker.	

1. november 2023
Side 17 af 17

22. Indvirkningens sandsynlighed

Væsentligt	Uvæsentligt
	X
Ved gennemførelse af projektet lukkes grøfter på 27 lokaliteter, hvorved der skabes flere og større vådområder. Derudover restaureres fire vandløb, hvilket giver bedre forhold for vandløbsinsekter.	

23. Indvirkningens forventede indtræden, varighed, hyppighed og reversibilitet

Væsentligt	Uvæsentligt
	X
Projektet skal bevare områdets gunstige bevaringsstatus og forbedre tilstanden for Natura 2000-området nr. 234 Giber Å, Ene-mærket og Skåde Havbakker. Indvirkningen forventes derfor fastholdt.	

24. Kumulationen af projektets indvirkninger med indvirkningerne af andre eksisterende og/eller godkendte projekter

Væsentligt	Uvæsentligt
	X
Det konkrete projekt vurderes ikke at være i kumulation med andre projekter.	

25. Muligheden for reelt at begrænse indvirkningerne

Væsentligt	Uvæsentligt
	X
Ikke relevant.	

Basisoplysninger	Tekst
<p>Projektbeskrivelse (kan vedlægges)</p>	<p>I forbindelse med EU LIFE UrbanLifeCircles projekt ønsker Aarhus Kommune at genskabe den naturlige hydrologi i skoven samt lave biodiversitetsforbedrende tiltag i Marselisborgskovene. Projektet laves i samarbejde med Grønne område og Natur-afdeling.</p> <p>Projektet udføres i Natura2000 området nr.234 Giber Å, Enemærket og Skåde Havbakker. Natura 2000-området er en del af det sammenhængende skovområde langs kysten syd for Århus. Den nederste, naturligt slyngede del af Giber Å løber gennem området, omkranset af højstammet skov. Området rummer typisk udviklede østjyske bøgeskovsnaturtyper, elle- og askeskov samt enkelte større, langvarigt lysåbne områder med overdrevs- og kærnatur. Trusler mod naturområdet er bl.a. tilgroning af lyseåbne fugtige områder, u hensigtsmæssige hydrologi, hvor skovens kilder og rigkær er truet af grøftning og dræning. For at bevare områdets gunstige bevaringsstatus har Teknik og Miljø, Aarhus Kommune udarbejdet en handleplan med diverse tiltag for Natura2000 nr. 234 for at forbedre tilstanden i N2000 området.</p> <p>Projekt handler om at skabe større og flere vådområder ved at afbryde grøfter. Afbrydning af grøfter og dermed forøgelse af vandmængden i de eksisterende mindre vådområder vurderes at være en afgørende parameter ift. at forøge biodiversiteten i skovene. Den øgede vandmængde vil medføre flere døde træer og på sigt en anden artsammensætning og udbredelse af træer og buske i området (på sigt skabe mere lys til de våde pletter i skovene). Der skal foretages lukning af grøfter på 27 lokaliteter. På hver lokalitet foretages 1 eller flere lukninger. Områdernes placering fremgår af kortbilaget (markeret med lyserød brik).</p> <p>Derudover restaureres der flere små vandløb i skoven ved at udlægge grus og grene for at skabe bedre levesteder for vandløbsinsekter. Vandløbsstrækninger, som ønskes forbedret er markeret med rød linje på figurer.</p> <p><u>Beskrivelse af lukning af grøfter:</u> På alle 27 lokaliteter (markeret lyserødt på nedenstående kort) i skovvandløb skal der foretages opgravning af organisk materiale (faldne blade i grøften) på den strækning, som ønskes opfyldt. Som udgangspunkt er det en strækning på 8 meter eller deromkring, som lukkes. Ophobet organisk materiale i bunden af grøften opgraves ned til oprindelig mineraljordsbund – det organiske materiale kan lede vandet og dermed gøre opfyldningen utæt.</p>

Derefter lukkes grøften med jord (gerne råjord og stenmateriale) til niveau med jordoverfladen, og jorden trykkes godt til og gøres kompakt. Jorden tages fra omgivelserne (tidligere opgravet materiale i kanten af grøften), men det må ikke indeholde blade og let-nedbrydeligt organisk materiale. Hvis der er store sten i nærområdet, lægges de i overfladen for at supplere lukningen.

Nedbankning af stolper på tværs af grøften

Bagved og som afslutning på jordopfyldningen (som beskrevet ovenover) nedbankes pæle på tværs af grøften, i hele grøftens bredde. Stolperne nedbankes minimum 0,5 meter under grøftens faste bund. Stolpernes diameter skal minimum være 6 cm. Stolperne skal placeres i en række ved siden af hinanden. De skal rage max. 20 cm over grøftens øverste kant. Hvis det findes i området, så kan der med fordel anvendes ahornstammer – ahorn kan fældes og saves op til stolper derude. Alternativt, hvis der ikke findes tilstrækkelige ahorn-stammer på stedet eller i nærområdet, må der tilføjes tilkøbte stolper i enten eg eller nål. Stolperne skal være ubehandlede.

På bagsiden af de lodrette stolper monteres 3 tværgående stolper for at stabilisere de lodrette. Der monteres tværgående stolper henholdsvis foroven, i midten og forneden. Disse stolpers diameter skal minimum være 6 cm, men gerne større.

Nedbankning af stolper og tværgående brædder på tværs af grøften

På forsiden (den side som vender ud mod jordopfyldningen) monteres tværgående træbrædder. Brædderne skal ligge helt tæt/gerne overlape hinanden, så der ikke er lufthuller. Brædderne skal være ubehandlede, enten af eg eller fyr. Bræddernes tykkelse er minimum 12 mm, og bredden minimum 10 cm. Bræddernes øverste kant skal flugte med stolperne som max rager 20 cm over grøftens øverste kant.

Der stræbes at bruge naturmaterialer og udføre arbejdet så naturbaseret som muligt.

Hvis området bag ved blokeringen bliver fyldt op med vand, vil vandet selv finde forløbet på terrænen ned til det laveste punkt. Der er altid mulighed, at overskudvand vil løbe væk fra området. Nogle enkelte steder er der behov for at lave styret overløb fra vådområdet, efter det møder en barriere i form af jord samt evt. træ. Der regnes med et snoet forløb på max. 10 meter. Der placeres store sten (minimum 15 cm i diameter) i kanten, som er med til at styre vandets forløb. De steder som er placeret tæt på veje/stier, ledes vandet i overfladen hen mod grøftens overløb – andre steder ledes vandet tilbage mod naturområdet. Brug gerne sten fra nærområdet – alternativt kan der tilføres natursten udefra, hvis der ikke findes sten i nærheden.

Oprensning af lavningen dvs. fjerne blade, dominerende planter m.m. og grave rundt i kanten, så den får udseende af et mindre vandhul. Det opgravede materiale trækkes væk fra lavningen. Større sten i området, hvis de findes (6-10 stk.) placeres i en lille bunke i kanten af vandhullet, til glæde for padder, nedenstående foto.

Restaurering af skovvandløb/grøfter

De grøfteforløb, som restaureres, er markeret med rødt på kort. Der foretages oprensning af grøfteforløb hvor organisk materiale (blade) fjernes. Der drysses ca. 10 cm grusmateriale i bunden af grøften og tilføjes nogle håndsten og grene for at skabe bedre fysisk tilstand for vandløbsinsekter, som vist på nedenstående foto:

Navn, adresse, telefonnr.
og e-mail på bygherre

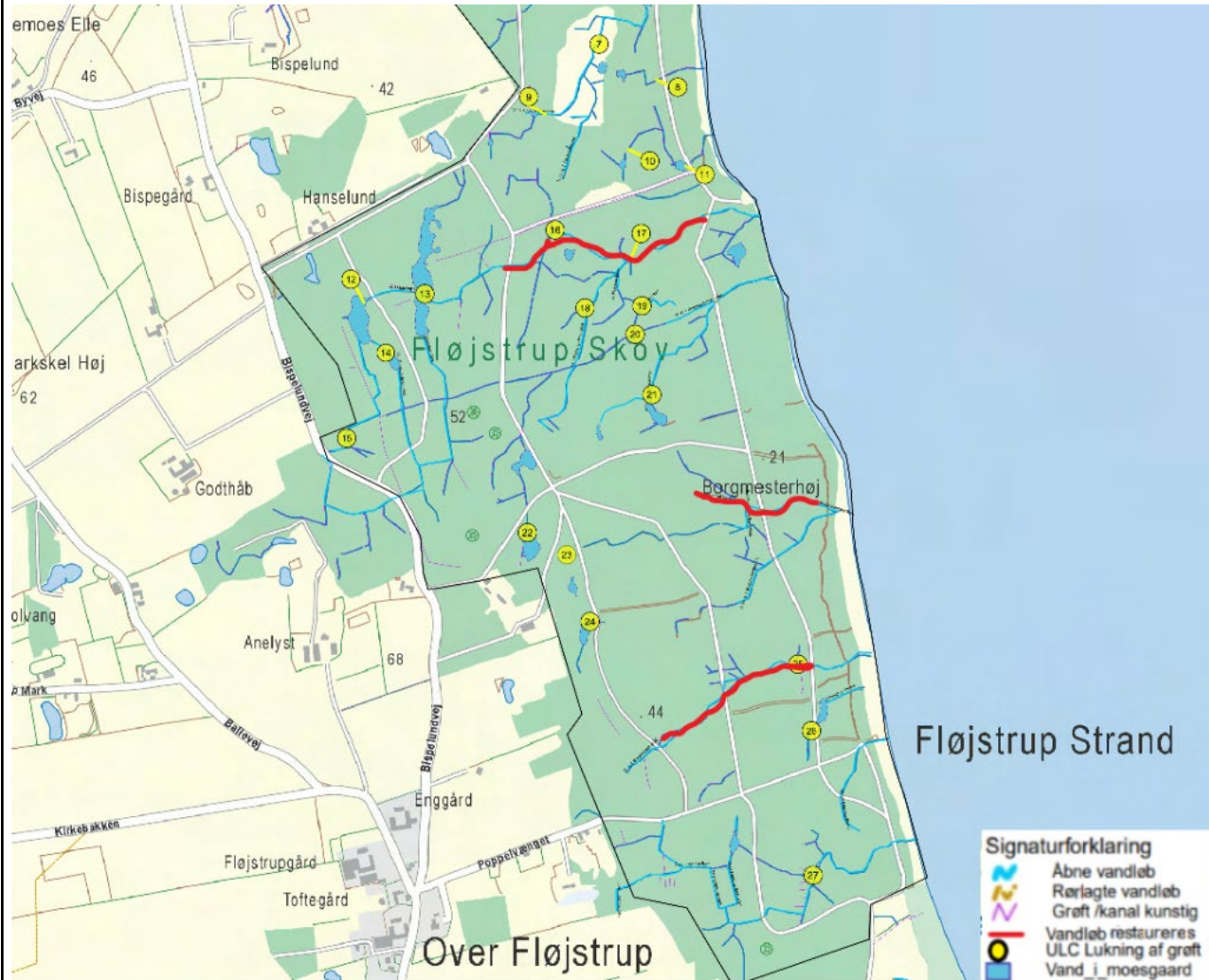
Natur, Teknik og Miljø
Aarhus Kommune
Karen Blixens Boulevard 7
8220 Brabrand

Navn, adresse, telefonnr.
og e-mail på
kontaktperson

Kristiina Mardi,
T +45 61923395
E markris@aarhus.dk

Projektets adresse, matr. nr. og ejerlav	<table border="0"> <tr> <td>14b</td> <td>Fulden By, Beder</td> <td>Teknik og Miljø, Byliv</td> <td>Karen Blixens Boulevard 7</td> <td>8220 Brabrand</td> </tr> <tr> <td>13b, 13c, 15, 19, 1a, 21, 37, 7b</td> <td>Fulden By, Beder, Neder Fløjstrup By, Malling, Over Fløjstrup By, Beder</td> <td>Teknik og Miljø, Byliv</td> <td>Karen Blixens Boulevard 7</td> <td>8220 Brabrand</td> </tr> <tr> <td>1f</td> <td>Moesgård Hgd., Mårslet</td> <td>MOESGÅRD MUSEUM Aarhus Kommune</td> <td>Moesgård Allé 15</td> <td>8270 Højbjerg</td> </tr> <tr> <td>14b</td> <td>Fulden By, Beder</td> <td>Aarhus Kommune</td> <td>Rådhuspladsen 2</td> <td>8000 Aarhus C</td> </tr> <tr> <td>13b, 13c, 15, 19, 1a, 21, 37, 7b</td> <td>Fulden By, Beder, Neder Fløjstrup By, Malling, Over Fløjstrup By, Beder Neder Fløjstrup By, Malling</td> <td>Aarhus Kommune Aarhus Kommune</td> <td>Rådhuspladsen 2</td> <td>8000 Aarhus C</td> </tr> <tr> <td>1d</td> <td></td> <td>Kommune</td> <td>Rådhuspladsen 2</td> <td>8000 Aarhus C</td> </tr> <tr> <td>12d</td> <td>Fulden By, Beder Neder Fløjstrup By,</td> <td>Lars Bjerrehave Teknik og Miljø,</td> <td>Skovmøllevej 77</td> <td>8330 Beder</td> </tr> <tr> <td>1d</td> <td>Malling</td> <td>Ejendomme</td> <td>v/Udlejningsejendomme</td> <td>8220 Brabrand</td> </tr> </table>	14b	Fulden By, Beder	Teknik og Miljø, Byliv	Karen Blixens Boulevard 7	8220 Brabrand	13b, 13c, 15, 19, 1a, 21, 37, 7b	Fulden By, Beder, Neder Fløjstrup By, Malling, Over Fløjstrup By, Beder	Teknik og Miljø, Byliv	Karen Blixens Boulevard 7	8220 Brabrand	1f	Moesgård Hgd., Mårslet	MOESGÅRD MUSEUM Aarhus Kommune	Moesgård Allé 15	8270 Højbjerg	14b	Fulden By, Beder	Aarhus Kommune	Rådhuspladsen 2	8000 Aarhus C	13b, 13c, 15, 19, 1a, 21, 37, 7b	Fulden By, Beder, Neder Fløjstrup By, Malling, Over Fløjstrup By, Beder Neder Fløjstrup By, Malling	Aarhus Kommune Aarhus Kommune	Rådhuspladsen 2	8000 Aarhus C	1d		Kommune	Rådhuspladsen 2	8000 Aarhus C	12d	Fulden By, Beder Neder Fløjstrup By,	Lars Bjerrehave Teknik og Miljø,	Skovmøllevej 77	8330 Beder	1d	Malling	Ejendomme	v/Udlejningsejendomme	8220 Brabrand
14b	Fulden By, Beder	Teknik og Miljø, Byliv	Karen Blixens Boulevard 7	8220 Brabrand																																					
13b, 13c, 15, 19, 1a, 21, 37, 7b	Fulden By, Beder, Neder Fløjstrup By, Malling, Over Fløjstrup By, Beder	Teknik og Miljø, Byliv	Karen Blixens Boulevard 7	8220 Brabrand																																					
1f	Moesgård Hgd., Mårslet	MOESGÅRD MUSEUM Aarhus Kommune	Moesgård Allé 15	8270 Højbjerg																																					
14b	Fulden By, Beder	Aarhus Kommune	Rådhuspladsen 2	8000 Aarhus C																																					
13b, 13c, 15, 19, 1a, 21, 37, 7b	Fulden By, Beder, Neder Fløjstrup By, Malling, Over Fløjstrup By, Beder Neder Fløjstrup By, Malling	Aarhus Kommune Aarhus Kommune	Rådhuspladsen 2	8000 Aarhus C																																					
1d		Kommune	Rådhuspladsen 2	8000 Aarhus C																																					
12d	Fulden By, Beder Neder Fløjstrup By,	Lars Bjerrehave Teknik og Miljø,	Skovmøllevej 77	8330 Beder																																					
1d	Malling	Ejendomme	v/Udlejningsejendomme	8220 Brabrand																																					
Projektet berører følgende kommune eller kommuner (omfatter såvel den eller de kommuner, som projektet er placeret i, som den eller de kommuner, hvis miljø kan tænkes påvirket af projektet)	Aarhus Kommune																																								

Forholdet til VVM
reglerne

Ja

Nej

Er projektet opført på bilag 1 til denne bekendtgørelse		X	Hvis ja, er der obligatorisk VVM-pligtigt. Angiv punktet på bilag 1:
Er projektet opført på bilag 2 til denne bekendtgørelse	X		Bilag 10. f) Anlæg af vandveje, som ikke er omfattet af bilag 1, kanalbygning og regulering af vandløb.
Projektets karakteristika	Tekst		
1. Hvis bygherren ikke er ejer af de arealer, som projektet omfatter angives navn og adresse på de eller den pågældende ejer, matr. nr. og ejerlav	Aarhus Kommune ejer alle arealer		
2. Arealanvendelse efter projektets realisering. Det fremtidige samlede bebyggede areal i m ² Det fremtidige samlede befæstede areal i m ²	Ikke relevant		
3. Projektets areal og volumenmæssige udformning Er der behov for grundvandssænkning i forbindelse med projektet og i givet fald hvor meget i m Projektets samlede grundareal angivet i ha eller m ² Projektets bebyggede areal i m ² Projektets nye befæstede areal i m ² Projektets samlede bygningsmasse i m ³ Projektets maksimale bygningshøjde i m Beskrivelse af evt. nedrivningsarbejder i	Ikke relevant. Der er ikke behov for grundvandssænkning.		

forbindelse med projektet.	
<p>4. Projektets behov for råstoffer i anlægsperioden Råstofforbrug i anlægsperioden på type og mængde: Vandmængde i anlægsperioden Affaldstype og mængder i anlægsperioden Spildevand – til renseanlæg i anlægsperioden Spildevand med direkte udledning til vandløb, søer, hav i anlægsperioden</p> <p>Håndtering af regnvand i anlægsperioden Anlægsperioden angivet som mm/å – mm/å</p>	<p>Der anvendes eksisterende opgravet jord-materiale og sten fra området. Der anvendes også mindre mængde råjord. Der anvendes grus og natur sten.</p> <p>Der bruges kun rene materialer fra grusgrav. Store sten 60- 100 cm i diameter, mellem sten 17-60cm i diameter små sten 5,4- 17 cm i diameter singels(grus og småsten)</p>
Projektets karakteristika	Tekst
<p>5. Projektets kapacitet for så vidt angår flow ind og ud samt angivelse af placering og opbevaring på kortbilag af råstoffet/produktet i driftsfasen: Råstoffer – type og mængde i driftsfasen Mellemprodukter – type og mængde i driftsfasen Færdigvarer – type og mængde i driftsfasen Vandmængde i driftsfasen</p>	Ikke relevant

6. Affaldstype og årlige mængder, som følge af projektet i driftsfasen: Farligt affald: Andet affald: Spildevand til renselanlæg: Spildevand med direkte udledning til vandløb, sø, hav: Håndtering af regnvand:	Der produceres ikke affald. Der er ingen driftsfase og intet affald eller spildevand Intet spildevand til renselanlæg Intet spildevand med direkte udledning til vandløb, sø, hav. Der er ikke behov for håndtering af regnvand		
Projektets karakteristika	Ja	Nej	Tekst
7. Forudsætter projektet etablering af selvstændig vandforsyning?		x	
8. Er anlægget eller dele af anlægget omfattet af standardvilkår?		x	Hvis »ja« angiv hvilke. Hvis »nej« gå til punkt 10
9. Vil anlægget kunne overholde alle de angivne standardvilkår?			Hvis »nej« angives og begrundes hvilke vilkår, der ikke vil kunne overholdes.
10. Er anlægget eller dele af anlægget omfattet af BREF-dokumenter?		x	Hvis »ja« angiv hvilke. Hvis »nej« gå til pkt. 12.
11. Vil anlægget kunne overholde de angivne BREF-dokumenter?			Hvis »nej« angives og begrundes hvilke BREF-dokumenter, der ikke vil kunne overholdes.
12. Er anlægget eller dele af anlægget omfattet af BAT-konklusioner?		x	Hvis »ja« angiv hvilke. Hvis »nej« gå til punkt 14.
Projektets karakteristika	Ja	Nej	Tekst
13. Vil anlægget kunne overholde de angivne BAT-konklusioner?			Hvis »nej« angives og begrundes hvilke BAT-konklusioner, der ikke vil kunne overholdes.

14. Er projektet omfattet af en eller flere af Miljøstyrelsens vejledninger eller bekendtgørelser om støj?		x	Hvis »ja« angives navn og nr. på den eller de pågældende vejledninger eller bekendtgørelser. Hvis »nej« gå til pkt. 17.
15. Vil anlægsarbejdet kunne overholde de vejledende grænseværdier for støj og vibrationer?			Hvis »nej« angives overskridelsens omfang og begrundelse for overskridelsen
16. Vil det samlede anlæg, når projektet er udført, kunne overholde de vejledende grænseværdier for støj og vibrationer?			Hvis »nej« angives overskridelsens omfang og begrundelse for overskridelsen
17. Er projektet omfattet af Miljøstyrelsens vejledninger, regler og bekendtgørelser om luftforurening?		x	Hvis »ja« angives navn og nr. på den eller de pågældende vejledninger, regler eller bekendtgørelser. Hvis »nej« gå til pkt. 20.
18. Vil anlægsarbejdet kunne overholde de vejledende grænseværdier for luftforurening?	x		Hvis »Nej« angives overskridelsens omfang og begrundelse for overskridelsen.
19. Vil det samlede anlæg kunne overholde de vejledende grænseværdier for luftforurening?	x		Hvis »Nej« angives overskridelsens omfang og begrundelse for overskridelsen.
20. Vil projektet give anledning til støvgener eller øgede støvgener i anlægsperioden? I driftsfasen?		x	Hvis »ja« angives omfang og forventet udbredelse.
Projektets karakteristika	Ja	Nej	Tekst

21. Vil projektet give anledning til lugtgener eller øgede lugtgener I anlægsperioden? I driftsfasen?		x	Hvis »ja« angives omfang og forventet udbredelse.
22. Vil anlægget som følge af projektet have behov for belysning som i aften og nattetimer vil kunne oplyse naboarealer og omgivelserne I anlægsperioden? I driftsfasen?		x	Hvis »ja« angives og begrundes omfanget.
23. Er anlægget omfattet af risikobekendtgørelsen, jf. bekendtgørelse om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer nr. 372 af 25. april 2016?		x	
Projektets placering	Ja	Nej	Tekst
24. Kan projektet rummes inden for lokalplanens generelle formål?	x		
25. Forudsætter projektet dispensation fra gældende bygge- og beskyttelseslinjer?			Hvis »ja« angiv hvilke: Kystdirektoratet har den 27. april 2023 givet Dispensation til at lukke grøfter med opfyld, spuns mv. inden for strandbeskyttelseslinjen.
26. Indebærer projektet behov for at begrænse anvendelsen af naboarealer?		x	

27. Vil projektet kunne udgøre en hindring for anvendelsen af udlagte råstofområder?		x	
28. Er projektet tænkt placeret indenfor kystnærhedszonen?			Ikke relevant
Projektets placering	Ja	Nej	Tekst
29. Forudsætter projektet rydning af skov? (skov er et bevokset areal med træer, som danner eller indenfor et rimeligt tidsrum ville danne sluttet skov af højstammede træer, og arealet er større end 1/2 ha og mere end 20 m bredt.)	x		Miljøstyrelsen har den 23. marts 2023 givet dispensation efter skovloven til genopretning af naturlig hydrologi i Moesgaard skovene.
30. Vil projektet være i strid med eller til hinder for realiseringen af en rejst fredningssag?		x	
31. Afstanden fra projektet i luftlinje til nærmeste beskyttede naturtype i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3.			Projektet udføres i Natura2000 området nr.234 Giber Å, Enemærket og Skåde Havbakker. Projektet udføres udelukkende med henblik på at forbedre de eksisterende naturtyper og gunstig bevaringsstatus.
32. Rummer § 3 området beskyttede arter og i givet fald hvilke?	x		Projektet vil forbedre levesteder for beskyttede arter.
33. Afstanden fra projektet i luftlinje til nærmeste fredede område.			100 m til Fulden Fredning. Projektområde er udenfor Fulden Fredning.
34. Afstanden fra projektet i luftlinje til			Projektet udføres i Natura2000 området nr.234 Giber Å, Enemærket og Skåde Havbakker.

nærmeste Habitatområde (Natura 2000 områder, fuglebeskyttelsesområder og Ramsarområder).			
35. Vil det samlede anlæg som følge af projektet kunne overholde kvalitetskravene for vandområder og krav til udledning af forurenende stoffer til vandløb, søer eller havet, jf. bekendtgørelse nr. 921 af 27. juni 2016 samt kvalitetsmålsætningen i vandplanen?	x		De vandløb, som restaureres er målsat med god økologisk tilstand i statens Vandområde - planer.
36. Er projektet placeret i et område med særlige drikkevandinteresser?		x	Projektet vurderes ikke at påvirke grundvandet.
37. Er projektet placeret i et område med registreret jordforurening?		x	
38. Er projektet placeret i et område, der i kommuneplanen er udpeget som risikoområde for oversvømmelse?		x	
39. Er projektet placeret i et område, der, jf. oversvømmelsesloven, er udpeget som risiko for oversvømmelse?		x	
Projektets placering	Ja		
40. Er der andre lignende anlæg eller aktiviteter i området, der sammen		x	

med det ansøgte må forventes at kunne medføre en øget samlet påvirkning af miljøet (Kumulative forhold)?			
41. Vil den forventede miljøpåvirkning kunne berøre nabolande?		x	
42. En beskrivelse af de påtænkte foranstaltninger med henblik på at undgå, forebygge eller begrænse væsentlige skadelige virkninger for miljøet?			

Undertegnede erklærer herved på tro og love rigtigheden af ovenstående oplysninger.

Dato: _

Behandler:

19.06.2023